kvantitativ restriktion efter traktatens artikel 30 og en forskelsbehandling med hensyn til forsynings- og afsætningsvilkår efter traktatens artikel 37, stk. 1, når dette forbud ikke rammer tilsvarende råstoffer, der er produceret på det nationale område.

Der skal i denne henseende ikke sondres mellem produkter, der forskriftsmæssigt befinder sig i fri omsætning i en medlemsstat, efter at de er indført hertil fra et tredjeland, og produkter med oprindelse i denne medlemsstat.

I sag 119/78

angående en anmodning, som i medfør af EØF-traktatens artikel 177 af tribunal de grande instance de Lure er indgivet til Domstolen for i den sag, der verserer for nævnte ret mellem

S.A. DES GRANDES DISTILLERIES PEUREUX, Fougerolles (Haute-Saône),

og

DIRECTEUR DES SERVICES FISCAUX DE LA HAUTE-SAÔNE ET DU TERRITOIRE DE BELFORT, Vesoul,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikler 10 og 30 til 37,

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten H. Kutscher, afdelingsformændene J. Mertens de Wilmars og Mackenzie Stuart, dommerne M. Sørensen, A. O'Keeffe, G. Bosco og A. Touffait,

generaladvokat: H. Mayras
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Sagsfremstilling

Forelæggelsesdommen og de skriftlige indlæg, der er indgivet i medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen, kan sammenfattes således:

I — De faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne

Artikel 268 i bilag II til den franske almindelige afgiftslov (Code général des Impôts — herefter CGI) indført ved bekendtgørelse (décret) nr. 74-91 af 6. februar 1974 (JORF (fransk lov- og statstidende) af 8. 2. 1974) bestemmer: »Destillation af ethvert indført råstof med undtagelse af andre friske frugter end æbler, pærer og druer er forbudt«.

Selskabet Peureux, sagsøgerne i hovedsagen, indførte i begyndelsen af 1976 et parti appelsiner, nedlagt i alkohol, fra Italien og anmodede ved brev af 24. oktober 1976 myndigheden for indirekte skatter, de sagsøgte i hovedsagen, om at bekræfte, at selskabet havde ret til at destillere disse produkter. Ved brev af 1. marts 1977 svarede myndigheden, at reglen i artikel 268 i bilag II til CGI var til hinder herfor, idet de indførte appelsiner ikke kunne anses for friske frugter, da de var nedlagt i alkohol.

For tribunal de grande instance de Lure, for hvilken ret sagen er indbragt, har sagsøgerne i hovedsagen gjort gældende, principalt at det indførte produkt (appelsiner, nedlagt i alkohol) ikke er et råstof som omhandlet i den omhandlede nationale bestemmelse, subsidiært, at denne nationale bestemmelse under alle omstændigheder ikke kan finde anvendelse, da den er uforenelig med de fællesskabsretlige regler, herunder [traktatens] artikel 37 (tilpasning af handelsmonopoler).

Den nationale ret statuerede først, at de fra Italien indførte og i alkohol nedlagte appelsiner var et »råstof« som omhandlet i artikel 268 i bilag II til CGI, og retten antog således — i hvert fald forudsætningsvis — at produktet faldt ind under denne artikels forbud mod destillation på samme måde som ethvert andet råstof, der ikke var omfattet af de i bestemmelsen udtrykkeligt opregnede undtagelser. Herefter har den nationale ret i medfør i traktatens artikel 177 indbragt følgende præjudicielle spørgsmål for Domstolen: »Er forbudet mod, at der i Frankrig foretages destillation af nogen form for importeret råstof, bortset fra andre friske frugter end æbler, pærer og vindruer (artikel 268 i bilag II til den almindelige afgiftslov) foreneligt med Rom-traktaten, navnlig artikel 10 og artikel 37 eller andre bestemmelser i denne traktat vedrørende tredjelandsprodukters frie bevægelighed og omsætning, specielt for så vidt angår destillation af appelsiner, nedlagt i alkohol, og med oprindelse i Italien?«

Forelæggelsesdommen af 21. april 1978 er registreret på Domstolen den 19. maj 1978. I medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen er der indgivet skriftlige indlæg af sagsøgerne i hovedsagen og af Kommissionen.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

II — Indlæg i medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen

A — Indlæg fra sagsøgerne i hovedsagen

Sagsøgerne i hovedsagen har henvist til, at Domstolen under en sag i henhold til traktatens artikel 177 ikke kan udtale sig om fortolkningen eller gyldigheden af nationale bestemmelser. De har derfor foreslået, at spørgsmålet fra den forelæggende ret læses således:

»Skal EØF-traktatens artikler 10 og 37 eller andre bestemmelser vedrørende tredjelandsprodukters frie bevægelighed og omsætning fortolkes således, at enhver national bestemmelse eller foranstaltning, som forbyder destillation af råstoffer indført fra andre EØF-medlemsstater — f.eks. appelsiner, nedlagt i alkohol, indført fra Italien — er forbudt?«

Vedrørende EØF-traktatens artikel 10

Sagsøgerne har anført, at den nationale ret ved sin henvisning til artikel 10 om produkter hidrørende fra tredjeland, som frit kan omsættes i en medlemsstat, har rejst det spørgsmål, hvorvidt indførselsrestriktioner for varer med oprindelse i tredjelande er forenelige med traktaten.

De konserverede appelsiner, som indførtes i Frankrig, var i dette tilfælde af italiensk oprindelse eller var blevet indført og derefter bearbejdet i denne medlemsstat, hvor de derfor frit kunne omsættes. Traktatens artikel 9, stk. 2, foreskriver, at traktatens artikler 30 til 37 skal finde anvendelse på varer, som frit kan omsættes. Med hensyn til varer med oprindelse i en medlemstat, til fremstilling af hvilke er medgået produkter med oprindelse i tredjelande, fremgår det modsætningsvis af artikel 16 i forordning nr. 516/77 af 14. marts 1977 om den fælles markedsordning for produkter forarbejdet på basis af frugt og grøntsager (EFT 1977, L 73, s. 1), at varer, udvundet af frit omsættelige produkter, frit kan omsættes inden for Fællesskabet.

Sagsøgerne i hovedsagen er herefter af den opfattelse, at produkter, som frit kan omsættes i en af Fællesskabets medlemsstater, må være omfattet af de frie varebevægelser mellem medlemsstaterne — hvad enten de i det hele er fremstillet i et tredjeland, eller de er fremstillet på grundlag af produkter, der har oprindelse i tredjeland — alene under forbehold af sådanne handelsmæssige beskyttelsesforanstaltninger, hvortil der er givet bemyndigelse i henhold til traktatens artikel 115.

Vedrørende traktatens artikel 37

Forbudet i artikel 268 i bilag II til CGI mod destillation af visse indførte råstoffer er en del af den handelsretlige lovgivning vedrørende alkohol, hvori der ud over forbudet mod indførsel af forløbet (alcools en nature) ved en ændringslov indførtes et forbud mod indførsel af alkoholholdige drikkevarer. I medfør af traktatens artikel 37 er medlemsstaterne forpligtede til at tilpasse deres statslige handelsmonopoler. Ifølge Domstolens dom i sag 59/75 *(Ministère public mod Manghera,* dom af 3. 2. 1976, Sml. 1976, s. 91) fremgår det af ordlyd og opbygning af artikel 37, »at den i stk. 1, pålagte forpligtelse skal sikre overholdelsen af den grundlæggende regel om

de frie varebevægelser i det samlede fællesmarked, især ved at kvantitative restriktioner og foranstaltninger med tilsvarende virkning i samhandelen mellem medlemsstaterne ophæves, [og at] denne målsætning [ikke ville] kunne gennemføres, hvis der i en medlemsstat med et handelsmonopol ikke var sikret fri bevægelighed for varer fra andre medlemsstater, som svarer til varer, der falder ind under monopolet«.

Domstolen har endvidere i en dom af 17. februar 1976 (sag 91/75, *Miritz*, Sml. 1976, s. 217) fastslået: »Artikel 37, stk. 1, vedrører ikke kun de kvantitative restriktioner, men forbyder enhver forskelsbehandling af medlemsstaternes statsborgere med hensyn til forsynings- og afsætningsvilkår fra overgangsperiodens udløb; det følger heraf, at den ikke kun gælder for de ind- og udførsler, som monopolet direkte angår, men også omfatter enhver disposition, som står i forbindelse med dets eksistens, og som indvirker på samhandelen mellem medlemsstater med bestemte varer, uanset om disse er underlagt monopolet«.

Af disse domme udleder sagsøgeren i hovedsagen, at det med monopolets eksistens entydigt forbundne forbud mod destillation af visse råstoffer er en hindring for indførselen fra andre medlemsstater og således en forskelsbehandling med hensyn til forsyningsvilkår i den udstrækning, hvori de samme råstoffer af fransk oprindelse frit kan destilleres. Svaret til den nationale ret bør altså være, at artikel 37, stk. 1, ikke — efter overgangsperiodens udløb — tillader en medlemsstat at forbyde destillation af råstoffer, indført fra andre medlemsstater.

Vedrørende traktatens artikler 30 til 33

Sagsøgerne i hovedsagen har her henvist til Domstolens dom af 11. juli 1974 i sag 8/74 *(Dassonville,* Sml. 1974, s. 837), hvorefter samtlige medlemsstaternes bestemmelser for handelen, som direkte eller indirekte, øjeblikkeligt eller potentielt, kan hindre samhandelen i Fællesskabet, må betragtes som en foranstaltning med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner. Sagsøgerne har endvidere påberåbt sig Kommissionens direktiv 66/683 af 7. november 1966 om afskaffelse af enhver forskelsbehandling mellem indenlandske produkter og produkter, som i medfør af traktatens artikler 9 og 10 frit kan omsættes (JO 1966, s. 3748), herunder direktivets artikel 1 a). Sagsøgerne har heraf konkluderet, at det omtvistede forbud udgør en kvantitativ restriktion for samhandelen. Under henvisning til dommen af 16. marts 1977 i sag 68/76 *(Kommissionen mod Den franske Republik,* »kartofler«, Sml. 1977, s. 515) har sagsøgerne i hovedsagen tilføjet, at det forhold, at den nationale handelsretlige lovgivning vedrørende et produkt skal afløses af en fællesskabsordning men endnu ikke er blevet det, ikke kan begrunde opretholdelsen af handelshindringer, indtil en sådan ordning træder i kraft. Da forbudet i artiklerne 30 ff i traktaten ikke efter den 31. december 1969 kan fraviges i medfør af traktatens artikel 37, stk. 4, er det efter overgangsperiodens udløb ikke tilladt en medlemsstat at forbyde den hele eller delvise udnyttelse af et produkt fra en anden EØF-medlemsstat. Sagsøgerne har derfor fore-

slået, at det forelagte spørsmål besvares således: »EØF-traktatens artikel 30 til 37 skal fortolkes således, at nationale bestemmelser eller foranstaltninger, som — efter overgangsperiodens udløb — begrænser eller forbyder hel eller delvis udnyttelse af produkter, som har oprindelse i en anden medlemsstat, eller som dér kan omsættes frit, udgør foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner, der er forbudt i medfør af disse artikler.«

B — Indlæg fra Kommissionen for De europæiske Fællesskaber

Efter at have redegjort for sagens baggrund har Kommissionen anført, at den har indledt en procedure mod Den franske Republik for manglende overholdelse af traktaten. Formålet er at få ophævet det omtvistede forbud mod destillation af visse råstoffer, indført fra de andre medlemsstater.

Kommissionen har dernæst bemærket, at spørgsmålet må omformuleres. Den anfører nærmere, at den — i betragtning af spørgsmålets ordlyd, som blandt andet henviser til traktatens artikel 10 om varer hidrørende fra tredjelande, der bringes i fri omsætning, og til præmisserne i forelæggelsesdommen — ikke kun vil udtale sig om den pågældende bestemmelses forenelighed med fællesskabsretten i det omfang, denne vedrører produkter med oprindelse i en medlemsstat, hvor de frit kan omsættes, men også i det omfang den vedrører produkter, indført direkte fra et tredjeland.

Vedrørende traktatens artikel 37

Ifølge Kommissionen er artikel 37 ikke anvendelig på det omhandlede område, idet service des alcools som følge af lovændringerne ved bekendtgørelse nr. 77-842 af 25. juli 1977 (JORF af 27. 7. 1977) ikke længere er et handelsmonopol i den nævnte artikels forstand. Skønt Frankrig stadig besidder eneretten til produktionen af den staten forbeholdte alkohol, er denne ret som sådan i medfør af traktatens artikel 222 forenelig med denne, hvilket også gælder for statens eneret til at sælge sin egen produktion. En sådan eneret ville kun være et handelsmonopol i henhold til artikel 37, såfremt det udstraktes til også at omfatte indførte varer med oprindelse i eller hidrørende fra de andre medlemsstater, hvilket ikke er tilfældet. Service des alcools besidder altså ikke længere eneret til indførsel, udførsel og salg af alkohol, forbeholdt staten. Da denne ret udgør monopolets væsentligste indhold medfører dens bortfald nødvendigvis også monopolets bortfald. Vedrørende artikel 268 i bilag II til CGI bemærker Kommissionen dernæst, at selv om denne bestemmelse kunne betragtes som omfattet af monopollovgivningen, må den efter overgangsperiodens udløb ikke desto mindre vurderes i forhold til traktatens artikel 30.

Vedrørende traktatens artikel 30

Ifølge Kommissionen bemærker den forelæggende ret med rette, at det kan forekomme selvmodsigende, at det tillades, at appelsiner, nedlagt i alkohol, kan indføres i Frankrig, men at det forbydes, at de destilleres, hvilket de normalt må anses for beregnet til. Men ved at fjerne interessen for et produkt kan indførselen af det begrænses. Da destillationsforbudet ikke finder anvendelse på råstoffer af national oprindelse, må det anses for en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion i

henhold til traktatens artikel 30. I denne forbindelse må det, ifølge Kommissionen, understreges, at det ovennævnte direktiv 66/683 af 7. november 1966 fra Kommissionen blandt foranstaltningerne med tilsvarende virkning som kvantitative indførselsrestriktioner nævner lov- og administrative bestemmelser, som forbyder, at indførte produkter anvendes helt eller delvis til selvstændig forarbejdning eller til forarbejdning sammen med andre produkter (artikel 1).

Forbudet i traktatens artikel 30 mod foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner vedrører kun produkter, som har oprindelse i en medlemsstat, eller som dér kan omsættes frit. Herefter må også undersøges det tilfælde, hvor det drejer sig om produkter (i dette tilfælde appelsiner, nedlagt i alkohol), som hidrører direkte fra et tredjeland. Kommissionen anfører, at appelsiner, nedlagt i alkohol, falder ind under position 20.06 B I e) i den fælles toldtarif og således er omfattet af Rådets (konsoliderede) forordning nr. 516/77 af 14. marts 1977 om den fælles markedsordning for produkter forarbejdet på basis af frugt og grøntsager (EFT L 73, s. 1), hvis artikel 13, stk. 2, bestemmer, at med mindre andet er bestemt i forordningen, eller Rådet på forslag fra Kommissionen har vedtaget en undtagelse, er enhver afgift med tilsvarende virkning forbudt i samhandelen med tredjelande. Dette forbud finder i medfør af artikel 9, stk. 2, i Rådets forordning 1927/75 af 22. juli 1975 (EFT L 198, s. 7), en artikel, som er gentaget i den tidligere nævnte forordning 516/77, anvendelse på berørte produkter fra den 1. oktober 1975.

Under henvisning til ovennævnte bemærkninger foreslår Kommissionen, at spørgsmålet besvares som følger:

»Et forbud mod destillation af indførte råstoffer, herunder appelsiner, nedlagt i alkohol, med oprindelse i en medlemsstat eller med oprindelse i et tredjeland, og som kan omsættes frit i en anden medlemsstat, er efter den 1. januar 1970 i strid med EØF-traktatens artikel 30. For så vidt forbudet gælder for råstoffer, så som appelsiner, nedlagt i alkohol, indført fra tredjelande, er det efter den 1. oktober 1975 også i strid med artikel 13, stk. 2, i Rådets forordning nr. 516/77 af 14. marts 1977.«

Der er afgivet mundtlige indlæg af sagsøgerne i hovedsagen, repræsenteret ved advokaterne A. Tisserand, Vesoul, og P. Didier, Bruxelles, samt af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, repræsenteret af sin befuldmægtigede, Béraud.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 14. december 1978.

Præmisser

1 Ved dom af 21. april 1978, indgået til Domstolen den 19. maj s.å., har tribunal de grande instance de Lure i medfør af EØF-traktatens artikel 177 stillet et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af artiklerne 10 og 37 samt andre bestemmelser om de frie varebevægelser i traktaten;

2 spørgsmålet er blevet rejst under en i 1976 opstået tvist mellem sagsøgerne i hovedsagen og den kompetente franske myndighed, der drejer sig om sagsøgernes ret til at indføre appelsiner, nedlagt i alkohol, hidrørende fra Italien, hvor de frit kunne omsættes, til Frankrig med henblik på destillation;

3 da sagsøgerne meddelte myndigheden, at de ville indføre dette produkt med henblik på destillation, meddelte denne sagsøgerne, at der intet var til hinder for indførsel, men at der ikke ville blive givet tilladelse til destillation, idet artikel 268 i bilag II til Code général des Impôts forbød, at en sådan anmodning blev imødekommet.

4 denne nationale bestemmelse, som ændret ved artikel 2 i bekendtgørelse (décret) nr. 74-91 af 6. februar 1974 (JORF af 8. 2. 1974) bestemmer, at »... destillation af ethvert indført råstof med undtagelse af andre friske frugter end æbler, pærer og druer, er forbudt«.

5 Artikel 268 hører til bestemmelserne om handelsmonopolet for ethylalkohol, som i det væsentligste er indeholdt i Code général des Impôts (1. bog, 1. del, afsnit III, indirekte skatter og fiskale monopoler, kapitel I, afdeling 1 (alkohol), litra b), handelsretlig lovgivning (artiklerne 358 til 399)) samt i bilag II (artiklerne 268 til 275) til denne lov;

6 ifølge artiklerne 358 ff i Code général des Impôts indebærer monopolet, at producenter af ethylalkohol, som er etableret i Frankrig — i hvert fald i det franske moderland — har pligt til at forbeholde staten deres fabrikation af ethylalkohol med undtagelse af visse, i artikel 358 udtrykkeligt opregnede, former for alkohol;

7 mængden af denne produktion bestemmes ved årligt fastsatte kontingenter, som fordeles mellem produktionsvirksomhederne af den kompetente minister under hensyntagen til den enkelte virksomheds tekniske kapacitet;

8 leveringspligten modsvares af monopolets pligt til at opkøbe den nævnte alkohol til priser, som regelmæssigt fastsættes ved finansministerielle bekendtgørelser;

9 den af staten opkøbte alkohol videresælges af denne til alle former for anvendelse og til ligeledes officielt fastsatte priser.

10 I medfør af artikel 385 i Code général des Impôts er indførselen af alkohol fra udlandet også forbeholdt staten;

11 for ethylalkohol, som kan anvendes eller forbruges i uforandret tilstand, spiritus og for alkoholholdige drikkevarer hidrørende fra andre medlemsstater, blev indførselsmonopolet dog ophævet bl.a. ved bekendtgørelse nr. 74-91 af 6. februar 1974, der blev vedtaget med henblik på tilpasning af monopolet til gennemførelse af traktatens artikel 37, således at denne alkohol, spiritus samt disse alkoholholdige drikkevarer kan indføres fra de øvrige medlemsstater og sælges i Frankrig mod betaling af visse afgifter, som imidlertid ikke er omfattet af sagen for den nationale ret.

12 Forbudet i artikel 268 i bilag II mod destillation af visse indførte råstoffer må sammenholdes med artikel 358 i Code général des Impôts, der sondrer mellem alkohol, forbeholdt staten (monopolalkohol), og alkohol, som ikke er forbeholdt staten (fri alkohol);

13 betragtes bestemmelserne i sammenhæng, fremgår det, at artikel 268 medfører et forbud mod destillation af indførte råstoffer, når disse er egnede til produktion af alkohol, der er forbeholdt monopolet, medens råstoffer, der er egnede til produktion af alkohol, som er fritaget for leveringspligten til monopolet, frit kan anvendes.

14 Sagsøgerne har gjort gældende, at forbudet i den nævnte artikel 268 er i strid med fællesskabsretten, og har indbragt tvisten for tribunal de grande instance de Lure, som førend sagens afgørelse har stillet følgende spørgsmål:

»Er forbudet mod, at der i Frankrig foretages destillation af nogen form for importeret råstof, bortset fra andre friske frugter end æbler, pærer og vindruer (artikel 268 i bilag II til den almindelige afgiftslov) foreneligt med Rom-traktaten, navnlig artikel 10 og artikel 37 eller andre bestemmelser i denne traktat vedrørende tredjelandsprodukters frie bevægelighed og omsætning, specielt for så vidt angår destillation af appelsiner, nedlagt i alkohol og med oprindelse i Italien;«

15 det fremgår endvidere af den nationale rets afgørelse, at der er indledt strafferetlig forfølgning mod sagsøgerne i hovedsagen for overtrædelse af det omhandlede forbud, og at der er rejst krav om betaling af en bøde på 17 804 343,19 FF for overtrædelse af den handelsretlige lovgivning vedrørende alkohol.

16 Uanset Domstolen ikke har kompetence til inden for rammerne af traktatens artikel 177 at afgøre spørgsmålet om en national bestemmelses forenelighed med fællesskabsretten, kan den dog af ordlyden af den nationale rets spørgsmål og de af denne meddelte oplysninger uddrage de elementer, som angår fortolkningen af fællesskabsretten;

17 således forstået drejer spørgsmålet sig i det væsentlige om, hvorvidt traktatens artikel 37 på den ene side og artikel 30 jf. artikel 10 på den anden side tillader eller, modsat, forbyder en medlemsstat, hvor der består et handelsmonopol for alkohol, at opretholde restriktioner for destillation af visse fra andre medlemsstater indførte råstoffer, som er egnede til at blive forarbejdet til alkohol, når disse restriktioner ikke rammer tilsvarende råstoffer — i dette tilfælde appelsiner nedlagt i alkohol — som er fremstillet på medlemsstatens eget område;

18 i spørgsmålet nævnes traktatens regler om »de frie varebevægelser«, hvorved det nærmere ønskes oplyst, om en foranstaltning af den art, som er foreskrevet i den omtvistede nationale bestemmelse, udgør en foranstaltning med tilsvarende virkning som kvantitative indførselsrestriktioner efter traktatens artikel 30;

19 ved sin henvisning til traktatens artikel 10 synes den nationale ret at søge oplyst, om den omstændighed, at appelsiner, nedlagt i alkohol, har oprindelse i et tredjeland og frit kan omsættes i Italien, vil kunne få indflydelse på sagens udfald;

20 ved sin henvisning til traktatens artikel 37 spørger retten endelig, om foranstaltninger som omhandlet i artikel 268 i bilag II, såfremt de måtte blive betragtet som foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative indførselsrestriktioner, alligevel kan anses for tilladelige som værende omfattet af et handelsmonopol, der er blevet tilpasset i overensstemmelse med medlemsstaternes forpligtelse i så henseende efter artikel 37;

21 det er i den ovenfor angivne orden, at det stillede spørgsmål skal besvares.

Vedrørende traktatens artikel 30

22 Forbudet i traktatens artikel 30 mod foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative indførselsrestriktioner mellem medlemsstaterne omfatter enhver af medlemsstaternes bestemmelser for handelen, som direkte eller indirekte, øjeblikkeligt eller potentielt, kan hindre samhandelen i Fællesskabet;

23 skønt de hindringer for samhandelen i Fællesskabet, som er resultatet af forskelle mellem endnu ikke harmoniserede nationale lovbestemmelser vedrørende salg og anvendelse af visse produkter, ikke principielt udgør foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner, er det dog en udtrykkelig forudsætning, at reglerne anvendes på samme måde på produkter fra andre medlemsstater og på produkter, fremstillet på nationalt område.

Vedrørende traktatens artikel 10

24 Ifølge artikel 10, stk. 1, forstås »ved varer, som frit kan omsættes i en Medlemsstat, ... sådanne fra tredjeland hidrørende varer, for hvilke de af vedkommende Medlemsstat foreskrevne formaliteter i forbindelse med indførselen er blevet opfyldt, og for hvilke denne Medlemsstat har opkrævet

gældende told og afgifter med tilsvarende virkning, og for hvilke disse told- og afgiftsbeløb ikke er blevet helt eller delvis godtgjort«;

25 ifølge artikel 9, stk. 2, finder traktatens bestemmelser om ophævelse af de kvantitative restriktioner mellem medlemsstaterne (afsnit I, kap. 2, i traktatens anden del) anvendelse på varer hidrørende fra tredjelande, som frit kan omsættes i en medlemsstat;

26 det følger heraf, at forbudet mod foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner i samhandelen inden for Fællesskabet i lige grad gælder for produkter, som er indført fra en medlemsstat, hvor de frit kunne omsættes, og for produkter med oprindelse i denne medlemsstat.

Vedrørende traktatens artikel 37

27 Traktatens artikel 37 er en specialregel, som omhandler ikke en ophævelse af, men en tilspasning af, statslige handelsmonopoler, således at enhver forskelsbehandling af medlemsstaternes statsborgere med hensyn til forsynings- og afsætningsvilkår er udelukket fra overgangsperiodens udløb (artikel 37, stk. 1), og således at medlemsstaterne overholder forpligtelsen til at afholde sig fra at indføre nye foranstaltninger, som strider imod de i stk. 1, anførte principper, eller som begrænser rækkevidden af de artikler, der angår afskaffelsen af told og kvantitative restriktioner mellem medlemsstaterne (artikel 37, stk. 2).

28 Reglerne i artikel 37, stk. 1 og 2, vedrører kun aktiviteter, der efter deres art er forbundet med udøvelsen af monopolets særlige funktion, men de er uden betydning for de nationale bestemmelser, som ikke vedrører udøvelsen af denne særlige funktion.

29 Det forelagte spørgsmål vedrører et handelsmonopol, der har den særlige funktion, at nationale producenter af visse former for alkohol forpligtes til at holde den producerede mængde af disse former for alkohol inden for grænser, som årligt fastsættes af det offentlige, og til kun at overlade deres produktion til monopolet, som har en dertil svarende pligt til at købe de pågældende produkter til priser, også fastsat af det offentlige;

30 det følger af de af artikel 37 omfattede handelsmonopolers statslige karakter og af muligheden for at opretholde dem efter tilpasningen i medfør af samme bestemmelse, at den omstændighed, at forpligtelsen til at levere til monopolet og dettes dertil svarende forpligtelse til køb, kun gælder for indenlandsk alkohol, hverken kan anses for en forskelsbehandling efter artikel 37, stk. 1, eller for en kvantitativ restriktion efter artikel 37, stk. 2, men imidlertid forhindrer forbudet mod enhver forskelsbehandling af medlemsstaternes statsborgere med hensyn til forsynings- og afsætningsvilkår, at der, for så vidt angår ensartede former for indenlandsk alkohol, foretages en sondring alt efter, om disse er fremstillet ved destillation af indenlandske råstoffer eller ved destillation af råstoffer, hidrørende fra en anden medlemsstat;

31 dette gælder så meget desto mere, når medlemsstaternes myndigheder i medfør af monopollovgivningen har kompetence til årligt at fastsætte de mængder alkohol, som må produceres, og som skal afleveres til monopolet;

32 det af den nationale ret stillede spørgsmål vil herefter være at besvare således:

a) en national bestemmelse, der forbyder destillation — med henblik på fremstilling af produkter, forbeholdt et statsligt handelsmonopol af råstoffer hidrørende fra andre medlemsstater, udgør en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion efter traktatens artikel 30 og en forskelsbehandling med hensyn til forsynings- og afsætningsvilkår efter traktatens artikel 37, stk. 1, når dette forbud ikke rammer tilsvarende råstoffer, der er produceret på det nationale område;

b) der skal i denne henseende ikke sondres mellem produkter, der forskriftsmæssigt befinder sig i fri omsætning i en medlemsstat, efter at de er indført hertil fra et tredjeland, og produkter med oprindelse i denne medlemsstat.

Vedrørende sagsomkostningerne

33 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres;

34 da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt den af tribunal de grande instance de Lure ved dom af 21. april 1978, for ret:

1. **En national bestemmelse, der forbyder destillation med henblik på fremstillingen af produkter, forbeholdt et statsligt handelsmonopol af råstoffer hidrørende fra andre medlemsstater, udgør en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion efter traktatens artikel 30 og en forskelsbehandling med hensyn til forsynings- og afsætningsvilkår efter traktatens artikel 37, stk. 1, når dette forbud ikke rammer tilsvarende råstoffer, der er produceret på det nationale område.**

2. **Der skal ikke sondres mellem produkter, der forskriftsmæssigt befinder sig i fri omsætning i en medlemsstat, efter at de er indført hertil fra et tredjeland, og produkter med oprindelse i denne medlemsstat.**

Kutscher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart

Sørensen O'Keeffe Bosco Touffait

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 13. marts 1979.

A. Van Houtte
Justitssekretær

H. Kutscher
Præsident